

Jen jedno ještě.

Před mladou generací stojím čist.

Já nepřijal redaktorství, ať mi bylo nabízeno, a to jen proto, abych neznásilňoval, neregimentoval, nevykonával jiný vliv než *čistou* myšlenku. Já nepsal předmluv k almanachům, v nichž bych byl lepil na lidi, kteří o tom neměli tušení, své ryze soukromé programy. Já si nedělal z dobrých, důvěřivých přispěvatelů dobývaci berany pro sebe a svůj obchod. Já nekazil a nehudlařil krásné cizí myšlenky jako ideu *Intimního jeviště* jen proto, abych si ji zprivilegoval a pak — zabil. Aby mi byla reklamním plakátem listu a směru. Já nepsal předmluv ke knížkám mladých, já nezavazoval a nezavázal si nikdy nikoho. Já nevychoval si oddané satelity, kteří by se vrhali za mně veršem i prózou do boje, když bych byl v úzkých.

Já sice nezašlapal nikdy uměleckou rozhodnost, jak mi imputuje p. Karásek — ale já také se nebratřičkova. Našel jsem tóny sympatie k mladým: Hilbertovi, Dykovi, Hlaváčkoví, Opolskému, Neumannovi, Tomanovi a jiným; s nimiž jsem se osobně ani neznal. Nevím, může-li to říci p. Karásek o sobě.

Nechodil jsem mezi mladé, nenadbíhal jim, neodváděl k regimentu, nerozděloval funkce a úkoly, neorganizoval výpady a vřavy.

Neznásilňoval jsem nikdy nikoho z mladých. Jen debatoval, jen přesvědčoval a dost.

A pak jen: ránu za ránu — ano — ale nic víc.

Chtěl jsem, aby platila moje myšlenka sama jen vlastní tíhou, a dost. Sám sebou a ne politickou konstelací a literární organizací, časopisem, spolkem, cecerem, stranou a frakcí.

Působil-li jsem čím, působil jsem jen vnitřně, myšlenkou, názorem, ideou. Nemusím vykládat své články, vysvětlovat své referáty — mají své zdůvodnění v sobě, nesou v sobě svůj smysl, svůj zákon a svůj klíč. Podezřivost může je sledovat a sčenicňovat ve vnějšku a náhodnosti, kde jí libo. Je to pak charakteristické *pro ni*, ale ne pro mne.

Příspěvek k aristokratismu Karáska-Nobilissima

V poslední Mod. revui vykřikuje velitel „osamělě tvrže“ největšími literami, jichž je schopen p. Stivín, moji smrt a můj zmar, poněvadž do 8. června nevyšla moje odpověď na jeho poslední výkon. Jásá sice trochu předčasně, ale to je zatím vedlejší. Všimněte si jen, z čeho má tak ohromnou, divošsky neovládatelnou radost. „F. X. Šalda nemá tentokrát posledního slova!“ volá s rozjařením, jež nezapomnělo na genitiv po záporu.

Ano, prozradil se. Ano, na tom mu záleží: mít poslední slovo. To je věnec, o němž sní. Mít poslední slovo: docela jako hokyně na Zeleném trhu. To je ta velká jeho bolest.

Nuže, co není, může být. Možná, že mu doopravdy způsobím tu dětinskou radost a nechám mu poslední slovo. Možná, že na některou příští porci jeho lží a ne-

smyslů skutečně neodpovím — možná tím spíše, že již nyní mi páchnou příliš předměstskými novinami. Tedy jen ještě statečně a neúchylně tímto směrem dál — a vítězství je vaše, ctyný grande. Můžete pak logikou hokyně domnívat se, vy i vaše kohorta s vámi, že máte pravdu.

O stránku dál vrhá se týž aristokrat stejně zuřivě jako shora na moji — povídku „Šly světem“. Začíná se s aristokratickou noblesou mstít na *básníkovi* za to, že nemůže na *krilika*. Má povídka je mu psána „nabubřelou nekontrolovatelnou psychologíí“ a „stylovým gongorismem“.

Mám hájit svoji práci proti *takovému* útoku?

Ne.

Jen jedno: aby moji psychologii „kontroloval“ — *dovedl* kontrolovat, toho od p. Karáska ani nečekám. Aby někdo mohl „kontrolovat“, musí dříve *rozumět* a *chápat* — *dovést* rozumět a chápat. Z toho důvodu bude p. Karáskovi „nekontrolovatelnou“ i psychologie pohádky o červené karkulce.

Chudoba, 15. 6. 1900

Z epeje lidské surovosti

V posledním čísle „Nového kultu“ čte se o mně tato noticka: „P. F. X. Šalda, od nějaké doby žák a vážný konkurent Hladíkův v nadávkách, odejel do lázni a léčí tam bezvýsledně prý smrtelné rány a pohmožděninny, utřžené v posledních literárních bojích.“ — P. Neumann již jednou věcně repliky hodil po mně surovou osobní urážkou (v čísle z 1. května): dnes tento „vtip“ podává v jiné variaci. Po-nejprv jsem jej ignoroval jako nízkost, která se odsuzuje sama, ale dnes jej otiskuju, aby se nezapomnělo, *jak* polemisoval tento „apoštol nového žití“: ani divoch neopsmívá se nemocnému pro nemoc. Jinak podotýkám jen, že p. Neumann zařadil sám svůj „vtip“ do epeje lidské *hlouposti* — já myslím jen, že patří spíš do epeje lidské *surovosti*.

V témže čísle N. K. cituje p. Neumann kus odpovědi p. Theerovy, ale podepisuje ji „recte F. X. Šalda“. K této dočista jesuitské perfidnosti, již si osvojil milý také-individualista, odpovídám: citovaný soubojový názor je vlastní p. Theerovi nejen formou a stylisací, ale i obsahem, a můj se s ním prostě nekryje. Ne že bych se názoru p. Theerova zřikal pro směšnost nebo absurdnost — ale nevyšlovi a necítil jsem jej prostě tak nikdy. Všecko, co jsem tvrdil, bylo jen, že pocit osobní zodpovědnosti a osobní satisfakce, běžný v jiných zemích se soubojovými usancemi, nutí k rozvaze a že se neuráží tak lehkomyšlně a surově jako jinde, kde není takové zodpovědnosti, ku př. u nás, a kde se tvrdí urážky, jež se nedokazují, a opakují, i když byly vyvráceny.

„Hájil-li“ jsem tedy souboj, bylo to jen jako *prevenci* a ne jako *cll*: aby se urážky lehkomyšlně nečinily, po případě dokázaly nebo odvolaly.

Chudoba, 26. 6. 1900